

ภาวะผู้นำ: ร่องรอยอารยธรรมหายนะบนฐานความสิ้นหวังของสังคม Leadership: Traces of a Disastrous Civilization Based on Society's Despair

สุภางค์พิมพ์ คล้ายธานี¹
Supang Pim Klaithani

บทคัดย่อ (Abstract)

ทุกสถานการณ์ปัญหาของมนุษย์ในโลกทั้งอดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับทางวุฒิภาวะผู้นำทางสังคมอยู่ตลอดเวลาไปสู่หายนะหรือความรุ่งเรือง หากสังคมใดมีผู้นำที่ความเข้มแข็ง ฉลาดมีปัญญา เข้าใจสถานการณ์อย่างรอบด้านก็จะสามารถสร้างอารยธรรมตามความคาดหวังของสังคมได้ แต่หากสังคมใดที่มีผู้นำ ไร้ซึ่งวุฒิภาวะความเป็นผู้นำ ไร้สติปัญญา ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมจะกลายเป็นสังคมที่ไร้ความสิ้นหวังของคนหมู่มาก จนกลายเป็นร่องรอยตราบাপแห่งอารยธรรมในสังคมนั้นๆ เช่นดออลฟ์ ฮิตเลอร์ แห่งประเทศเยอรมัน อากาธี อูวิลิงกียามานา แห่งประเทศวันดา ประธานาธิบดียาห์ยา จัมเมห์ แห่งสาธารณรัฐแกมเบีย มูอัมมาร์ อัล กัดดาฟี แห่งลิเบีย หรือแม้กระทั่งเหล่าผู้นำในกลุ่มประเทศเอเซียในบางประเทศ เป็นต้น ทำให้เห็นว่า ผู้นำเหล่านี้เกิดมาเพื่อการทำลายล้างและสร้างหายนะไว้ในโลกนี้ ผู้นำบางรายสามารถทำให้ประชาชนเสียชีวิตถึง 20 ล้านคน อันเป็นร่องรอยอารยธรรมหายนะ ได้แก่ 1) ร่องรอยแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ 2) ร่องรอยแห่งสงคราม 3) ร่องรอยแห่งความน่ากลัวและโหดร้าย และ 4) ร่องรอยแห่งความหายนะ อันเป็นร่องรอยแห่งความล่มสลายในคุณธรรม และเป็นอารยธรรมที่สร้างหายนะบนฐานความสิ้นหวังของสังคม

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำ; อารยธรรม; หายนะ; ความสิ้นหวัง

Abstract

Every situation of human problems in the world, from past to present, has always been a crisis of maturity, social leadership, to disaster or prosperity. If any society has a leader who is strong, smart, wise, understands all aspects of the situation, it can create a civilization with the expectations of society. But if any society with leaders without leadership maturity, intelligence, lack of social responsibility, it will become a society without the hopelessness of the masses.

Received: 2021-08-31 Revised: 2021-09-28 Accepted: 2021-10-08

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phichit Monastic College.

Corresponding Author e-mail: Miu_suphangpim@hotmail.com

Until becoming a vestige of civilization in that society, such as Adolf Hitler of Germany, Agathy, Uvilingi, Gimana. of Rwanda President Yahya Jammeh of the Republic of the Gambia, Muammar al-Gaddafi of Libya, and even leaders of some Asian countries, to name a few, these leaders were born with destruction and destruction. in this world Some leaders can cost the lives of 20 million people. The vestiges of a cataclysmic civilization are 1) Traces of genocide, 2) Traces of War, 3) Traces of terror and cruelty, and 4) Traces of Cataclysm. which is a trace of the collapse in virtue And it is a civilization that creates disaster based on the despair of society.

Keywords: Leadership; Civilization; Disaster; Despair

บทนำ (Introduction)

บ่อยครั้งที่งานวิชาการได้ถูกถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้นำไปในลักษณะเชิงสร้างสรรค์มากกว่าพฤติกรรมของผู้นำในแง่ลบหรือในแง่ของความเลวร้ายในโลกที่ส่งผลต่อความทุกข์ให้กับมนุษยชาติในโลกใบนี้ ทั้งนี้หากมองความเป็นจริงมักจะพบกับคำถามที่ว่า หากผู้นำนั้นไม่มีลักษณะที่ดีหรือมีความดีน้อย มีความกล้าและสติปัญญาน้อยจะเรียกว่า มีลักษณะความเป็นผู้นำได้หรือไม่ แต่ในนิยามความหมายบ่งชี้ชัดเจนว่า เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในสังคมผู้นำเป็นผู้ที่จะนำกลุ่มให้พ้นจากความทุกข์ยากจากปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่มและฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุตามเป้าหมายของสังคมที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Bennis & Nanus, 1985) หากมองในเชิงการบริหารจัดการในองค์กรที่มีผู้นำที่มาจากการแต่งตั้งจะมีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำมีความรอบรู้ ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส มีทัศนคติที่ดี ยึดหลักธรรมาภิบาลเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีจิตสาธารณะ มีมนุษยสัมพันธ์ดี การสร้างทีมงาน และเครือข่าย มุ่งความเป็นเลิศ มีความกระตือรือร้น มีพลังในการทำงาน บริหารงานแบบมืออาชีพ มีทักษะการบริหารและการสื่อสาร สร้างแรงบันดาลใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง รับฟังความคิดเห็น จากทุกฝ่าย มีร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ มีความทันสมัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ ทำงานเชิงรุก มีความยืดหยุ่น มีเมตตาธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และพัฒนา ตนเองอยู่เสมอ (ชัยธวัช เนียมศิริ, 2560) ที่กล่าวมาย่อมชี้ชัดว่า หากจะมองถึงควมมีภาวะผู้นำหรือผู้นำที่มีอยู่ในโลกล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้จนสามารถกำหนดเป้าหมายและร่วมกันทำงานไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความเชื่อและการนิยามของนักวิชาการทั้งประเทศไทยและต่างประเทศต้องยอมรับว่า ไม่ได้แตกต่างไปจากเส้นทางหลักที่ให้คุณค่าของความเป็นผู้นำไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม พยายามจะมองไปในส่วนของคุณความดีเป็นหลักใหญ่ทำให้มองเชิงข้อแตกต่างว่า ผู้นำที่ไม่ดีหรือผู้นำในโลกทั้ง

ในอดีตและปัจจุบันมีลักษณะอย่างนั้นหรือไม่ เมื่อศึกษาอย่างละเอียดแล้วกลับทำให้เห็นว่า ผู้นำในโลกที่เลวร้ายหรือผู้นำในมุมมืดกลับไม่มีใครพูดถึงหรือยกย่องไว้หรือศึกษาไว้เฉพาะในส่วนที่ดีเท่านั้น แต่พฤติกรรมที่ย่ำแย่หรือไม่ดีกลับมีนักวิชาการกล่าวถึงน้อยมากว่า เช่น ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ แห่งประเทศเยอรมัน หรือ หมา เจ้อ ตุง แห่งประเทศจีน ซึ่งเป็นผู้นำที่นำไปสู่การสูญเสียชีวิตของประชากรโลกหลายล้านคนจะสามารถเรียกว่า ภาวะผู้นำได้หรือไม่ เพราะสิ่งที่ผู้นำในโลกได้กระทำไว้เป็นร่องรอยความโหดร้ายทางประวัติศาสตร์มนุษยชาติที่ส่งผลต่อความล่มสลายและความสิ้นหวังที่ไม่สามารถมองเห็นแสงสว่างปลายอุโมงค์ได้แม้แต่แต่น้อยของมนุษย์ในโลก

พฤติกรรมของผู้นำระดับโลก

ทฤษฎีผู้นำและภาวะผู้นำในโลกปัจจุบันมักนิยามนำไปอธิบายบนฐานความรู้สำหรับการใช้ในการบริหารองค์กรต่างๆ หรือระดับประเทศ หรือแม้กระทั่งระดับโลกก็สามารถแบ่งออกได้หลายทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีกลุ่มคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมของผู้นำ ทฤษฎีกลุ่มภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์และทฤษฎีกลุ่มภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แต่ละทฤษฎีมีมุมมองที่แตกต่างไปจากฐานความคิดของนักปรัชญาก่อนนำพาทฤษฎีหรือประเทศไปสู่ความหวังของคนในชาติได้แทบทั้งสิ้นและที่สำคัญจะอธิบายบนฐานของความเป็นเป้าหมายของตนเองหรือองค์กรหรือประเทศของตน ซึ่งแต่ละเป้าหมายมีได้บ่งบอกถึงสันติภาพหรือหายนะ แต่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของผู้นำเท่านั้น ทำให้เห็นว่า การนิยามความหมายดังกล่าวมีความถูกต้องในเชิงการใช้นิยามหรือไม่หรือไม่สนใจวิธีการบรรลุเป้าหมายแม้ว่าจะเหยียบศพของผู้เสียชีวิตก็ตาม แต่ก็เพื่อการบรรลุเป้าหมายเป็นสำคัญ ซึ่งประเด็นนี้สามารถยกตัวอย่างให้เห็นภาพได้มากมาย เช่น

อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ แห่งประเทศเยอรมัน มีลักษณะภาวะผู้นำเชิงเผด็จการ เป็นผู้ที่ทำงานมุ่งแต่ภารกิจอย่างเดียวไม่คำนึงถึงเรื่องอื่นๆ ไม่มีสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน และไม่มีใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำชนิดนี้มองผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเครื่องจักร (กวี วงศ์พุ่ม, 2550) อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ เป็นผู้นำพรรคแรงงานสังคมนิยมแห่งชาติเยอรมัน (The National Socialist German Workers' Party) หรือ NSDAP มีนโยบายต่อต้านลัทธิมาร์กซิสต์และคอมมิวนิสต์โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อต้านชาวยิวอย่างเข้มข้น การเหยียดเชื้อชาติที่รุนแรงทำให้ อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ผนวกใช้มาตรการเลือกปฏิบัติและมาตรการอื่นที่รุนแรงต่อชาวยิวและกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มคนข้ามเพศและคอมมิวนิสต์ลงมือสังหารโหดครั้งใหญ่ที่น่าสยดสยองที่สุดในประวัติศาสตร์นั่นคือการฆ่าตายนชาวยิวหกล้านคนและ คนกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เยอรมนีใหม่อันน่าสะพึงกลัว ฮิตเลอร์ได้นำเยอรมนีบุกเบิกเข้าสู่สงครามกับประเทศเพื่อนบ้านก่อนจะขยายตัวกลายเป็นสงครามโลกครั้งที่สองในเวลาเพียง 11 ปีหลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง, (วิชัย นราไพบุลย์, 2559) ซึ่งโมธิซไนเดอร์ ผู้เขียนหนังสือเกี่ยวกับ ‘ประวัติศาสตร์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว’ เคยพูดว่า “อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ กลายเป็นนักโฆษณาชวนเชื่อ มันจะกลายเป็นอาชีพหลักของเขาไปตลอดชีวิต เมื่อปราศจากโฆษณาชวนเชื่อแล้ว เขาคงไม่อาจกลายเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงได้” (วันชัย ตันติวิทยา

พิทักษ์, ออนไลน์) เพราะฉะนั้น ทำให้เห็นว่า ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ มองเป้าหมายเป็นแก่นสารใหญ่ที่ไม่ได้มองถึงวิธีการในการเป็นผู้นำที่ดีมากนัก จะมองได้จากการอาศัยทักษะการขึ้นาและการโฆษณาชวนเชื่อที่เป็นเรื่องคำหลอกลวง ผนวกกับความโกรธแค้นต่อชาวยิวมาก่อนทำให้ตัดสินใจสั่งฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวชาติยิวไปถึงหกล้านชีวิต

อาภาธิ อุวิลิงกียามา อติตประธานาธิบดีของประเทศวันดา ภายหลังเครื่องบินโดยสารประธานาธิบดีอาภาธิมาที่เป้นบิตาถูกยิงโดยจรวดของชาวตุ๊ดซึ่งนประธานาธิบดีถึงแก่กรรม และอุวิลิงกียามาจึงก้าวขึ้นมาเป็นประธานาธิบดีชั่วคราวแทน (Voice TV, ออนไลน์) และเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าแตกแยกอย่างรุนแรงและสร้างความเกลียดชังระหว่างชาวชาวฮูตู มีประชากรประมาณ 85 เปอร์เซนต์ กับตุ๊ดซึ่งประมาณ 12 เปอร์เซนต์ ซึ่งส่วนมากชาวตุ๊ดซึ่งเป็นชนชั้นปกครอง และออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับให้ชาวฮูตูต้องปฏิบัติตาม มีการกดขี่ข่มเหงชาวฮูตู ยึดทรัพยากรภายในประเทศเกือบทั้งหมด ภายหลังจากรับเอกราชจากเบลเยียม รัฐบาลฮูตูได้สถาปนาอำนาจและเกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เพื่อตอบโต้การกระทำของชาวตุ๊ดซึ่ง จนมีผู้สูญเสียชีวิตนับล้านคนในระยะเวลาเพียงแค่ 4 เดือน เป็นความรุนแรงที่ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงชั่วข้ามคืน แต่สะสมและก่อตัวมาอย่างต่อเนื่อง การที่คนต่างเผ่าจะลุกขึ้นมาสังหารคนอื่นนั้นย่อมต้องมีทัศนคติที่เห็นว่าอีกฝ่ายมิใช่คนหรือมีคุณค่าต่ำกว่าความเป็นคน ประกอบกับสภาพสังคมที่มีความไม่เป็นธรรม (ชลัท ประเทืองรัตน, 2557) หากมองในเชิงความคิดเคื่องแค้นอันเป็นธรรมชาติของคนทั่วไปแต่หากนับรวมเชื้อชาติหรือชนเผ่าแล้วมีความกลัวอย่างมาก ยังมีอำนาจในตำแหน่งสูงสุดก็ยิ่งเพิ่มความโหดร้ายยิ่งขึ้นไปด้วย ซึ่งอาภาธิ อุวิลิงกียามา เป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่นำไปสู่การส่งเสริมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ตุ๊ดขึ้นเนื่องมาจากความเกลียดชังเป็นทุนเดิม ผนวกการลอบฆ่าบิตาจนนำไปสู่ความเป็นนางมารร้ายในสายตาของประชากรโลก ซึ่งหากศึกษาประวัติของโลกจะพบกับพฤติกรรมเหล่านี้ได้มากมายที่ส่งผลต่อการเสียชีวิตของมนุษย์จำนวนมากๆ

ประธานาธิบดียาห์ยา จัมเมห์ เป็นอดีตผู้นำประเทศแกมเบีย ประเทศเล็ก ๆ ทางตะวันตกของทวีปแอฟริกาซึ่งมีประชากรอยู่ราว 2 ล้านคน และประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะยากจน นายจัมเมห์ขึ้นครองอำนาจเป็นผู้นำแกมเบียตั้งแต่ปี 1994 ด้วยการรัฐประหาร กระทั่งปี 2017 ซึ่งครองอำนาจมานานถึง 22 ปี ว่าในระหว่างที่เขาดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศนั้น ได้ทำการยกยอกทรัพย์สินต่าง ๆ ของรัฐไปแล้วอย่างน้อย 326 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (กว่า 10,000 ล้านบาท) (Post today, ออนไลน์) ซึ่งหากจะมองถึงพฤติกรรมของประธานาธิบดียาห์ยา จัมเมห์ นอกจากทุจริตคอร์รัปชันแล้ว ยังมีนโยบายการปราบปรามการกดขี่ด้วยมองว่า สื่อสารมวลชนและประชาชนสิทธิเสรีภาพจนเกินไป ทำให้ปกครองยากจึงต้องปราบปรามด้วยการใช้ประมวลกฎหมายอาญาที่อนุญาตให้จำคุกในข้อหาหมิ่นประมาทและปลุกกระดม คณะตุลาการจะเป็นสรรหาและแต่งตั้งด้วยตนเอง ถูกกล่าวหาว่าสังหารนักเรียน 14 คนและนักข่าวในระหว่างการประท้วงของนักศึกษาภายในประเทศ การหายตัวไปของประชาชนอย่างน้อย 1,000 คนและการกักขังจำคุกของนักเคลื่อนไหวทางการเมืองและถูกบังคับให้ตม้มน้ำสกรปรกด้วยสมุนไพรมีพิษ มีการล่อลวงล่เมิตทางเพศและข่อกกล่าวหาการข่มขืนในขณะที่ยังดำรงตำแหน่ง (วิกิภาษาไทย, ออนไลน์) หากมองใน

อำนาจ ความกลัว ความไม่ไว้วางใจใคร นิยมความรุนแรง การออกกฎหมายเพื่อความชอบธรรมของตนเอง เป็นพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมชี้ชัดว่า มิได้มีความเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนภายในประเทศแม้แต่น้อย แต่กลับสร้างทุกข์แสนเข็ญให้กับประชาชนยาวนานถึง 22 ปี

มูอัมมาร์ อัล กัดดาฟี แห่งประเทศลิเบีย ขึ้นสู่อำนาจในปี พ.ศ. 2512 เมื่ออายุเพียง 27 ปี หลังรัฐประหารระบอบกษัตริย์ของลิเบียเริ่มเป็นที่รู้จักทั่วโลกจากความแปลกประหลาดแตกต่างจากผู้นำคนอื่น ๆ เช่น สวมชุดคลุมยาวสีน้ำตาลหรือสวมหมวกสีดำ และมีกล้องรอบตัวองครักษ์ที่ลั่นเป็นสตรี อดีตประธานาธิบดีสหรัฐ โรนัลด์ เรแกน เคยเรียกพันเอกกัดดาฟีว่าเป็น “สุนัขบ้าแห่งตะวันออกกลาง” (ทรงพจน์ สุภาผล, ออนไลน์) สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศลิเบียที่เกิดขึ้นในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 และได้ขยายตัวลุกลามขึ้นทั่วประเทศ เพื่อโค่นล้ม พ.อ. มูอัมมา กัดดาฟี (Muammar Gaddafi) ลงจากตำแหน่งและจัดการเลือกตั้ง อย่างเป็นประชาธิปไตย มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่ชาวลิเบียไม่พอใจ สภาพความเป็นอยู่ที่ยากแค้น อัตราการว่างงานที่สูง รวมถึงการกระจายรายได้และความมั่งคั่งจากการส่งออกน้ำมันที่ไม่ทั่วถึง ตลอดจนการไร้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองภายใต้การปกครองของ กัดดาฟี ที่กุมอำนาจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 โดยใช้ระบอบสังคมนิยม มีเครือข่ายติดชนเผ่าเดียวกันควบคุมกลไกอำนาจต่าง ๆ ทำให้ครองอำนาจได้นานถึง 42 ปี (กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2556) หากจะมองถึงพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้นำอย่าง มูอัมมาร์ อัล กัดดาฟี เช่น สั่งปราบปรามการประท้วง การละเมิดสิทธิมนุษยชน การใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมประท้วงและผู้เห็นต่าง เพราะการได้มาซึ่งอำนาจก็ด้วยอาศัยการปล้นเอาอำนาจทางอธิปไตยของประชาชน รวมทั้งการออกกฎหมายต่างๆ เพื่อผูกขาดกิจกรรมทางเศรษฐกิจไว้ให้กับพวกของตนเอง และทรงอำนาจการเมืองไว้เป็นของพวกเขาเองซึ่งสังเกตได้จากการดำรงตำแหน่งใหญ่ ๆ ที่มาจากเครือข่ายและพวกพ้อง เป็นต้น

ผู้นำในกลุ่มประเทศอาหรับในบางประเทศ เช่น กรณีผู้นำในเขมรแดงปารีส ได้จัดตั้งรัฐบาลในระหว่างปี 1975-1979 ได้ดำเนินนโยบายการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยฉับพลันและรุนแรงการใช้อำนาจอเบ่นฐานความเกลียดชัง การแค้นและความไม่รู้มากกว่าเหตุผลที่แท้จริงเกิดเป็นการใช้นโยบายที่ผิดพลาดเกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจนนำไปสู่ความทุกข์ของประชาชนและมีการฆ่ากันมาแล้วทุกรูปแบบ ทั้งชาติพันธุ์ วัฒนธรรม อุดมการณ์ศาสนา ไปจนถึงสีผิว หากจะนับตามจำนวนผู้ตาย การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่โหดร้ายที่สุดที่เคยมีมา เกิดขึ้นใกล้ๆ ประเทศไทย นั่นคือ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในกัมพูชาตลอดระยะเวลาสี่ปีที่เขมรแดงเรืองอำนาจ มีคนตายไปถึง 1.7-3 ล้านคน เกือบหนึ่งในสามของประชากรทั้งประเทศ (สุวัฒน์ ทาสุคนธ์, 2558) กรณีผู้นำพม่า ประเทศเมียนมาถูกทหารปกครองมาตั้งแต่รัฐประหารเมื่อปี 2505 ต่อมาในปี 2533 ฝ่ายทหารยอมให้มีการจัดการเลือกตั้งอย่างเสรีในช่วงปี 2554-2558 เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในเบื้องต้น จนมีการจัดการเลือกตั้งในปี 2558 ผลปรากฏว่า พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย(National League for Democracy) หรือพรรคเอ็นแอลดีของนางอองซานซูจีได้ชัยชนะ จนสร้างความไม่พอใจในทหารพม่าเป็นอย่างมากจึงเกิดการรัฐประหารอีกครั้ง (อภิยุทธ์ อำนวย กาญจนสิน, 2564) จากข้อมูลขององค์กรภาคประชาสังคมท้องถิ่นอย่าง Gender Equality

Network ระบุว่ากว่า 60% ของผู้ประท้วงในท้องถนนคือผู้หญิง และกว่า 70-80% ของผู้นำการเคลื่อนไหวคือพยาบาล ครู และแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมทอผ้า จนถึงตอนนี้มีผู้เสียชีวิตไปแล้วกว่า 863 ราย และถูกจับกุมไปมากถึง 6,028 ราย ในจำนวนนี้มีผู้หญิงที่เสียชีวิตอย่างน้อย 47 ราย และถูกจับกุมไปมากกว่า 800 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2021) ซึ่งการใช้ความรุนแรงของกองทัพยิ่งสร้างความน่ากังวล เพราะเมื่อมีการจับกุมทั้งในและนอกกฎหมาย ผู้หญิงก็ยิ่งมีความเสี่ยงต่อการถูกกระทำความรุนแรงและล่วงละเมิดทางเพศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเข่นฆ่าจนเสียชีวิตของประชาชนที่ก่อการประท้วงบนท้องถนนจำนวนมากมาย (รัศมีลภัส กวีวัจน์, 2564 : ออนไลน์) เป็นต้น

พฤติกรรมของผู้นำระดับโลกต่าง ๆ ที่นำเสนอมาทั้งหมดล้วนแต่สร้างหายนะให้กับมวลมนุษยจำนวนมากที่ต้องสังเวยชีวิตของตนเองเพื่อโค่นล้มระบบของผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองและกฎหมายที่สร้างความชอบธรรมต่อตนเองเพื่อสามารถเข่นฆ่าประชาชนของตนเองได้ตามอำเภอใจ ซึ่งบางประเทศมีจำนวนผู้เสียชีวิตมากถึง 20 ล้านตามระยะเวลาที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่ดี ขาดคุณธรรมย่อมนำไปสู่อำนาจการปกครองในรูปแบบเผด็จการที่อันตรายจนสร้างความไม่พอใจแก่ประชาชนซึ่งสุดท้ายเมื่อความอดทนถึงที่สุดจึงต้องการมีต่อต้านและรวมตัวกันเพื่อสู้กับอำนาจรัฐภายใต้พฤติกรรมผู้นำที่มีการทุจริต การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การออกกฎหมายบังคับอย่างไม่เป็นธรรม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สภาพความเป็นอยู่ที่ยากแค้น อัตราการว่างงานที่สูง การล่วงละเมิดทางเพศ ข่มขู่ล่าหา และการข่มขืน เป็นต้น ซึ่งความโหดร้ายย่อมถูกจารึกในประวัติศาสตร์โลกที่นำไปสู่การสร้างบทเรียนให้กับผู้นำในยุคหลังที่มักไม่เคยเห็นคุณค่าของบทเรียนราคาแพงเหล่านี้ได้เลย

ร่องรอยอารยธรรมหายนะของภาวะผู้นำบนฐานความสิ้นหวังของสังคม

ประวัติศาสตร์โลกของมนุษยชาติได้บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ทั้งส่วนที่สร้างความเจริญให้กับโลกใบนี้ได้ชื่นชมร่องรอยแห่งอารยธรรม เช่น ชิเชนอิตซา คาบสมุทรยูคาทาน เม็กซิโก มาชูปิกชู ประเทศเปรู กำแพงเมืองจีน เปตรา ประเทศจอร์แดน สนามกีฬาโคลอสเซียม กรุงโรม ประเทศอิตาลี ทัชมาฮาล เมืองอัครา ประเทศอินเดีย นครวัด นครธม ประเทศกัมพูชาและอียิปต์โบราณ ประเทศอียิปต์ เป็นต้น ทำให้นักโบราณคดีต่างทำการศึกษาถึงความเป็นมาและกันไปและบันทึกไว้สำหรับการศึกษาให้กับอนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้กันไป ผู้นำในประเทศต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันก็แตกต่างกันได้ถูกทำการศึกษาและบันทึกไว้เป็นบทเรียนให้กับมวลมนุษยชาติทราบนานเท่าานที่จะเห็นมุมมองในด้านมืดของเหล่าผู้นำที่สร้างหายนะไว้กับโลกใบนี้อันสะท้อนถึงอารยธรรมที่ล้มเหลวอย่างมากและเป็นบทเรียนให้กับผู้นำโลกรุ่นต่อ ๆ ไป ดังนี้

1) ร่องรอยแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ตามนิยามของสหประชาชาติหมายถึงการกระทำหลายอย่าง รวมถึงการสังหารที่จงใจจะทำลายล้างชนชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ เชื้อชาติ หรือกลุ่มทางศาสนา ทั้งหมด หรือบางส่วน เช่น กรณีกองทัพนาซี เยอรมนี ได้ฆ่าชาวเฮบร็โรและชาวนาหลายหมื่นคนในการสังหารหมู่ต้นศตวรรษที่ 20 (BBC NEW ไทย, ออนไลน์) หรือ

การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว 6 ล้านคนด้วยความเกลียดชัง การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในกัมพูชาโดยการนำของ นายพลพอล พต ในยุคเขมรแดงรุ่งเรืองทำให้คนเสียชีวิตประมาณ 1.7 ล้าน และ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในประเทศรวันดา ซึ่งมีผู้เสียชีวิตราวประมาณ 501,000–1,000,000 คนเสียชีวิตในระยะเวลาเพียงแค่ 4 เดือน (ชลัท ประเทืองรัตนา, 2557) เป็นต้น เพราะฉะนั้น การฆ่าล้างเผ่าของมนุษย์จากการเป็นชาติที่เข้มแข็งกว่าหรือจากความเกลียดชังของการได้รับผลกระทบจากอดีตจนกลายเป็นความแค้นที่ฝังลึกอยู่ในตัวของผู้นำที่มีอำนาจทำให้มนุษย์ได้สะท้อนประวัติศาสตร์อันโหดร้ายเหล่านี้ไปอีกยาวไกล

2) ร่องรอยแห่งสงคราม การเกิดของสงครามโลกที่มีรากจากลัทธิชาตินิยม ลัทธิจักรวรรดินิยม การแบ่งกลุ่มพันธมิตรยุโรป ความขัดแย้งเรื่องแหลมบอลข่าน การแข่งขันการสะสมอาวุธกันอย่างมาซึ่งสงครามเกิดขึ้นจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ใน ค.ศ. 1914-1918 เรียกว่า มหาสงคราม เนื่องมาจากกบฏราชนิกุลแห่งออสเตรีย-ฮังการีและพระชายาถูกลอบปลงพระชนม์ที่เมืองซาราเยโวในแคว้นบอสเนีย โดยนักศึกษาชาตินิยมชาวเซอร์เบีย ชื่อ กาวริลโล ปรีนชิป รัฐบาลออสเตรีย-ฮังการีจึงตัดสินใจจะทำลายล้างเซอร์เบียให้ราบคาบ และเมื่อได้รับแรงสนับสนุนจากเยอรมนี (กองบัญชาการยุทธศาสตร์, 2555) ซึ่งประกอบด้วยพันธมิตรที่มีแกนนำเป็นฝรั่งเศส กับฝ่ายมหาอำนาจกลางมี จักรวรรดิออสเตรีย ฮังการี จักรวรรดิเยอรมนีซึ่งมีบิสมาร์คเป็นผู้นำที่สำคัญ ซึ่งสุดท้ายทำให้ฝ่ายมหาอำนาจกลางพ่ายแพ้ จนทำให้เกิดการแยกตัวของกลุ่มประเทศต่างๆ จักรวรรดิออตโตมานล่มสลายไป เยอรมัน ต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามจำนวนมหาศาล รัสเซีย ได้สูญเสียดินแดนมากมาย (วรารักษ์ ผิวนุ่ม, 2560 : 28) ทำให้พลเรือนและทหารเสียชีวิตราว 21 ล้านคน และครั้งที่ 2 ใน ค.ศ. 1939-ค.ศ. 1945 ครั้งนี้มีการประเมินผู้เสียชีวิตระหว่าง 50 ถึง 85 ล้านคน ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ แกนนำฝ่ายอักษะ ได้แก่ อิตาลี นำโดย เบนิตโต มุสโสลินี นาซีเยอรมนี นำโดย ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ญี่ปุ่น นำโดย สมเด็จพระจักรพรรดิฮิโรฮิโตะ เป็นต้น กับแกนนำฝ่ายฝ่ายพันธมิตร ได้แก่ อังกฤษนำโดยวินสตัน เชอร์ชิลล์ ฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต จีน และสหรัฐอเมริกา ทั้งสองได้มีสาเหตุมาจากการล่มสลายในกลุ่มรัฐจักรวรรดินิยม ในขณะที่ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ผู้นำเยอรมนีสนับสนุนนโยบายการจัดระเบียบโลกใหม่ ความไม่ยุติธรรมของสนธิสัญญา รวมทั้งแนวคิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบประชาธิปไตยมาเป็นรัฐเผด็จการขึ้น (โรงเรียนนครสวรรค์, ออนไลน์)

3) ร่องรอยแห่งความน่ากลัว และโหดเหี้ยม สืบเนื่องมาจากเกิดขึ้นของสงครามโลกครั้งที่สองที่ขยายฐานการล่าอาณานิคมและต้องการดินแดนอื่น ๆ ไปยังทั่วโลกซึ่งแม้ว่าจะเกิดขึ้นจริงแต่โลกก็ได้บันทึกเรื่องที่ยากจดจำมากนักดังกรณี เมื่อกองทัพญี่ปุ่นรุกรานมณฑลเซี่ยงไฮ้ไปจนถึงนานกิงที่เป็นเมืองหลวงเก่าได้กระทำการพฤติกรรมอันโหดเหี้ยมและทารุณกรรมต่อชาวจีนทั้งฆ่า ข่มขืน และจำค่าแรงโสเภณีด้วยฝิ่น เป็นต้น (ไอริส จาง แพลโดย ฉัตรนคร องค์สิงห์ วิจารณ์โดยจิตรลดา แสงปัญญา, 2553) โดยใช้ทั้งปืนพก ปืนกล ปืนเล็กยาว ยิงเข้าไปในฝูงชน ทำให้ผู้เสียชีวิตมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 20,000 คน ไม่ว่าจะเป็นสาว คนท้อง หรือคนแก่ เหตุการณ์นี้ได้ถูกเรียกว่า การสังหารหมู่ที่นานกิง (Nanking Massacre) หากนับรวมทั้งมหาดรราวประมาณ 3-10 ล้านคน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สะท้อนใจอย่างยิ่งต่อชาวจีนในปัจจุบัน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์) เพราะฉะนั้น

ประวัติศาสตร์แม้ว่าในปัจจุบันจะไม่ค่อยได้ใส่ใจมากนัก จากสิ่งที่เกิดขึ้นและประเทศจีนเองก็ไม่ได้ต้องการจะพูดถึงมากนักในฐานะประวัติศาสตร์ในครั้งนี้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามความเจ็บปวดและความคับแค้นของชาวจีนก็ได้หายไปยังคงกรุ่น ๆ อยู่ในใจและจดจำเหตุการณ์ครั้งนี้ไว้เป็นบทเรียนไว้ให้กับลูกหลานตระหนักถึงความเข้มแข็งของชาติและประชาชนเพื่อเป็นแรงผลักดันไปสู่ความเจริญและกล้าแกร่งต่อไปในอนาคต

4) ร่องรอยแห่งความหายนะ กลุ่มประเทศต่างๆ ที่เป็นกลุ่มประเทศก่อฉนวนสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ต่างได้รับผลกระทบอย่างมากมาโดยเฉพาะความหายนะที่เกิดขึ้นในประเทศของตนเอง เช่น กรณีการญี่ปุ่นล่าอาณานิคมและต้องการดินแดนในแถบเอเชียอาคเนย์ซึ่งได้ทำลายล้างชีวิตผู้คนจำนวนมากทำให้ในกลุ่มฝ่ายพันธมิตร โดยการนำของสหรัฐอเมริกาไปทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ที่ฮิโรชิมาและนางาซากิในวันที่ 6 สิงหาคม 2488 ทำให้มีผู้เสียชีวิตราว 220000 คน จนทำให้ญี่ปุ่นประกาศตกลงยอมแพ้สงคราม เยอรมนีสูญเสียพื้นที่ไปหนึ่งในสี่ที่มีอยู่ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์) รวมไปถึงฝ่ายอักษะทั้งหมดยอมพ่ายแพ้ตามไปด้วยที่ต้องยอมรับสัญญาที่เรียกว่า ม่านเหล็กจากฝ่ายพันธมิตร ทำให้เห็นว่า ไม่ว่าสงครามหรือความขัดแย้งทางสังคมใดที่มีกลุ่มขนาดใหญ่หรือเล็กก็ตามจะไม่สร้างหายนะต่อมนุษย์ไม่ได้เลย ล้วนแล้วแต่สร้างหายนะให้กับโลกใบนี้ที่เรามองว่า โง่เขลาเบาปัญญาที่มุ่งไปสู่ความเชื่อ ความคิดของกลุ่มผู้นำเพียงไม่กี่คนที่มีอำนาจในการกล่อมเกลாதงความคิดของคนให้เกิดแรงจูงใจไปสู่การทำสงครามเรื่อย ๆ มา

เพราะฉะนั้น ร่องรอยอารยธรรมหายนะของภาวะผู้นำบนฐานความสิ้นหวังของสังคมมิได้ถูกบ่งบอกว่าถูกหรือผิดแต่ประการใด แต่ความเสียหายที่เกิดจากความขัดแย้งต่างๆ ถูกส่งมอบไปยังกลุ่มมนุษย์ที่เป็นอารยธรรมมาก่อน เกิดความเดือดร้อนและการสูญเสียชีวิตในกลุ่มคนเหล่านั้นอย่างมากมายซึ่งสุดท้ายกลายเป็นความหายนะในเรื่องการมองสิ่งที่แตกต่างกันและความต้องการที่ไร้ขอบเขตของกลุ่มผู้นำที่มีความเห็นผิดไปจากธรรมชาติของโลกใบนี้ ซึ่งอดีต ปัจจุบัน และอนาคตในภาวะผู้นำเหล่านี้ก็ได้หายไปไหนยังคงมีความกระหายอำนาจและขยายแผ่อิทธิพลไปยังกลุ่มประชาชนต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากอาวุธสงครามดั้งเดิมเช่นในอดีตที่ผ่านมาไปสู่สงครามครั้งใหม่ที่เรียกว่า สงครามเย็นหรือสงครามแห่งการแข่งขันทางระบบเศรษฐกิจหากผู้นำใดมีฐานอำนาจมากก็จะสามารถสร้างความยิ่งใหญ่และหิบบวยทรัพยากรต่าง ๆ ไปใช้ในประเทศของตนเองอย่างมหาศาลอันเป็นการเอาใจเอารัดเอาเปรียบอย่างถูกกฎหมาย ทั้งไว้แต่ความขัดแย้งในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาใหม่ให้ชนฆ่ากันเอง ซึ่งปัจจุบันหากภาวะผู้นำยังไร้ความเห็นที่ถูกต้อง สงครามครั้งใหม่ก็อาจจะทำลายโลกนี้ให้ล่มสลายได้

บทสรุป (Conclusion)

บทความเรื่องร่องรอยอารยธรรมหายนะของภาวะผู้นำบนฐานความสิ้นหวังของสังคม เป็นอีกผลงานที่ต้องหยิบยกขึ้นมาเพื่อการทบทวนประวัติศาสตร์โลกให้ได้รับการเรียนรู้และศึกษาในวงกว้างมากขึ้นซึ่งล้วนแล้วแต่เกิดจากความกระหายในอำนาจและความต้องการยิ่งใหญ่ของตนเองในโลกใบอันแสนโหดร้ายใบนี้ จนกลายเป็นเรื่องราวที่ติดอยู่กับกลุ่มผู้นำที่ถ่ายทอดอุดมการณ์ของ

ตนเองไปสู่การกระทำที่ผิดวิสัยในความเป็นมนุษย์ที่ควรจะเป็น ซึ่งจากการวิเคราะห์ทั้งหมดทำให้เห็นภาพอันเจ็บปวดและล้มตายของผู้คนจำนวนมากในหลายครั้งที่ผ่านมาแม้ว่าจะไม่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับต้นเหตุก็ตามทำให้เกิดร่องรอยหายนะที่ยากที่ลืมเลือนไปได้ไม่ว่าจะเป็น ร่องรอยแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ร่องรอยแห่งสงคราม ร่องรอยแห่งความน่ากลัวและโหดร้าย และร่องรอยแห่งความหายนะ อันเป็นอาชญากรรมที่ผู้คนไม่ยากจดจำแม้แต่น้อย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ขึ้นชื่อว่า ภาวะผู้นำย่อมอาจต้องมีสติปัญญามากขึ้นเพื่อปกป้องปัจจุบันและอนาคตเพื่อที่จะทำให้โลกใบนี้น่าอยู่และไม่สร้างหายนะได้อีกต่อไป ผ่านการเรียนรู้และทบทวนอดีตเพื่อสร้างโลกใหม่ใบเดิมให้น่าอยู่มากขึ้นที่ประกอบด้วยจิตเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ผู้ร่วมเกิด แก่ เจ็บและตายเหมือนกันและมีความหวังใหม่ให้กับทุก ๆ คน

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง. (2556). *ความรุนแรงในตะวันออกกลาง กรณีลิเบีย VS ซีเรีย*. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- กองวิชายุทธศาสตร์. (2555). *หมวดวิชายุทธศาสตร์และนโยบาย. เอกสารประกอบการศึกษา*. กรมยุทธศึกษาทหารเรือ.
- กวี วงศ์พัฒน์. (2550). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาวิสัยทัศน์นักบริหาร.
- จิตรลดา แสงปัญญา. (2553). หลั่งเลือดนานกิง. *วารสารศิลปศาสตร์*. 2(1), 90-93.
- ชลัท ประเทืองรัตนนา. (2557). การสร้างความปรองดองภายหลังความรุนแรงในรวันดา : บทเรียนสำหรับสังคมไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*. 4(1), 151-152)
- ชัยธวัช นิยมศิริ. (2560). *ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 :กรณีศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ทรงพจน์ สุภาพล. (2564). *ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพันเอกโมอัมมาร์ กัดดาฟี “สุนัขบ้าแห่งตะวันออกกลาง”*. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.voathai.com/a/gadhafi-obit-ss-20oct11-132285958/925086.html>.
- วรภรณ์ ผิวหุ้ม. (2560). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาวิถีโลก*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิชัย นราไพบุลย์. (2559). *ประวัติศาสตร์ขบวนการแรงงานเยอรมันฉบับย่อประวัติศาสตร์แรงงานไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.
- วิกิภาษาไทย. (2564). *ยะห์ยา จัมเมหฺ*. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก https://hmong.in.th/wiki/Yahya_A.J.J._Jammeh.
- วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. (2564). *ยุทธการที่นานกิง*. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ยุทธการที่นานกิง>.
- วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์. (2564). *บัญญัติ 7 ประการของฮิตเลอร์กับสงครามแย่งชิงมวลชน*. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.the101.world/nazi-propaganda/>.

- รัศมีลภัส กวีวิจน์. (2564). ผู้หญิงพม่ากับหน้าฉากของการต่อต้าน. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.the101.world/myanmars-women-are-on-the-front-lines-against-the-junta/>.
- โรงเรียนนครสวรรค์. (2564). สงครามโลกครั้งที่ 2 (World War II). สืบค้น 17 สิงหาคม 2564, จาก https://km.nssc.ac.th/files/1705301414383793_2002040774936.pdf.
- สุวัฒน์ ทาสุนทร. (2558). การใช้อำนาจทางการเมืองของเขมรแดงกลุ่มปารีส ค.ศ.1975-1979. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 17(2), 103-104.
- Bennis,G.,& Nanus,B. (1981). *Leadership : Executive ability*. New York : Harper & Row.
- BBC NEWS ไทย. (2564). เยอรมนียอมรับอย่างเป็นทางการว่า ก่อเหตุฆ่าล้างเผ่าพันธุ์สมัยยึดครองนามิเบียเป็นอาชญากรรม. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.bbc.com/thai/international-57283235>.
- Posttoday. (2564). 'ยาห์ยา จัมเมห์' เผด็จการปล้นประเทศ. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.posttoday.com/world/585076>.
- Voice TV. (2564). ประธานาธิบดีหญิงวันเดียวของรวันดา. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.voicetv.co.th/read/14361>.